

[Smørum.]

sagerne skal ordnes, netop for at sikre det, som forslagsstillerne ønsker at sikre: at ingen bliver ringere stillet, efter at deres ejendom er blevet eksproprieret, end før. Når blot ekspropriationskommissionerne benyttes, hvor privat ejendom kræves afstået til militære eller andre statsformål, er der efter min mening ingen fare for, at den enkeltes interesser bliver gået for nær, og heller ikke for, at de erstatninger, der ydes, ligger over alle rimelige grænser.

Da vi nu taler om dette problem, vil jeg benytte lejligheden til at spørge den højtærede minister, om han er i stand til at give nogen forklaring på, hvorfor hans højtærede kollega forsvarsministeren har fraveget den sædvanlige praksis med hensyn til at lade ekspropriationskommissionerne udmåle erstatningerne ved de ret omfattende ejendomserhvervelser, der har fundet stedovre ved Borris til udvidelse af hærens skydebaner. Jeg vil dog gerne forudskikke den bemærkning, at der skal ikke herske nogen tvivl om, at det er mit partis opfattelse, at de erstatninger, der skal ydes i sådanne tilfælde, skal være således, at vedkommende ikke skal have nogen vanskelighed ved at erhverve sig en ejendom af tilsvarende beskaffenhed og tilsvarende beliggenhed. Det er ganske naturligt, at der udover, at der gives en sådan erstatning, at man uden vanskelighed kan købe en tilsvarende ejendom, også gives erstatning for de ulemper og udgifter, vedkommende får ved at flytte til en anden egn, til en anden virksomhed, men efter de oplysninger, der foreligger for mig, er der ved de erstatninger, der er betaltovre ved Borris, ydet sådanne beløb, at man må sige, at det ligger udover alle rimelige grænser.

Jeg skal ikke trætte med at nævne mange eksempler herpå; jeg skal bare nævne nogle ganske få. En ejendom på 56 tdr. land med en ejendomsskyld på 17 000 kr. blev købt i 1937 for 20 000 kr. med besætning og inventar. Der er nu for den nøgne ejendom ydet en erstatning på 78 000 kr. Der var en mand, der kom og sagde til mig, om jeg kunne gætte erstatningen for huset — det drejede sig i dette tilfælde om et lille tarveligt beboelseshus, som var vurderet til 4 500 kr. i ejendomsskyld —, om jeg vidste, hvad det udvalg, der har foretaget disse erstatningsberegninger, havde givet ham i erstatning. Udfra mine erfaringer gættede jeg på, at han vel havde fået en erstatning på 12 000—13 000 kr. for denne lille beboelsesejendom, som var vurderet til 4 500

kr., men der var ydet en erstatning på 22 000 kr. For en anden ejendom, som blev købt for 6 år siden, altså i 1946, med besætning og inventar til 32 000 kr., er der nu ydet en erstatning for den nøgne ejendom på 80 000 kr. Disse erstatninger ligger slet ikke på linie med de erstatninger, der er ydet andre steder i landet; de er så meget mere urimelige, når det tages i betragtning, at det ikke alene er besætning og driftsmateriel, ejeren har fået lov til at fjerne fra ejendommen, men i de allerfleste tilfælde har de også fået lov til at fjerne døre og vinduer, loft- og gulvbrædder, kakkelovne og komfurer, tagbeklædning o. s. v. — alt, hvad der har værdi, og som sælgeren mente det ville kunne betale sig for ham at rive ned og fjerne fra ejendommen.

Jeg er vidende om, at forsvarsministeren af de andre partier har fået tilslutning til at udbetale disse store erstatninger; men mit parti vil ikke have noget medansvar i denne sag. Vi vil forlange, også når det gælder ejendomserhvervelser til militære formål, at der udvises rimelig økonomi; vi må forlange, at man overalt i landet, hvor man forlanger ejendomme tvangsafstået til statsformål, går frem efter nogenlunde de samme retningslinier. Erstatningerne må, som det står i grundloven, være tilstrækkelige, og vi må kræve, at de er ensartede. De militære udgifter har efterhånden fået et så betydeligt omfang, at det efter vor mening er nødvendigt, at der i enhver henseende administreres på økonomisk forsvarlig måde. Sløseri med statens penge, sådan som det er sket ved erstatningsydelseerne ved ejendomskøbene i Borris, vil vi ikke have noget som helst medansvar for.

Jeg kan slutte med at sige, at jeg mener, at det forslag til beslutning, der er fremsat fra det kommunistiske partis side, er helt overflødigt. At der ydes erstatning, sådan at de borgere, hvis ejendom eksproprieres, kan fortsætte deres livs- og arbejdsforhold under samme vilkår, som før ekspropriationen fandt sted, er sikret ved grundlovens § 80 og ved den fremgangsmåde, der anvendes ved udmålingen af erstatningerne, nemlig den, der er fastsat i forordningen af 1845, og som man aldrig fra rigsdagens side har fundet nogen anledning til at ændre.

Niels Eriksen: Man kan næsten blive rørt til tårer ved at se den omsorg, kommunisterne her har givet tilkende overfor den private ejendomsret. Jeg håber ikke, det er et isoleret tilfælde, men udtryk for en linie, der vil blive fulgt fremtidig.